

LASTEN JA NUORTEN EHKÄISEVÄ SUUN TERVEYDENHUOLTO

(perustuu STM:n 1.1.2011 voimaan tulleeseen asetukseen lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta)

Suun terveydenhuolto on osallisena

1. ensimmäistä lastaan odottavan perheen valmennuksessa
2. neuvolaterveydenhuollossa
3. kouluterveydenhuollossa
4. opiskeluterveydenhuollossa

1. Ensimmäistä lasta odottavan perheen valmennus

Suuhygienisti tai hammashoitaja on asiantuntijana yhdellä perhevalmennuskerralla yhteistyössä neuvolan terveydenhoitajan kanssa. Neuvonnan sisältöä ovat esimerkiksi vanhempien oman suun hoito, vanhempien mallikäyttäytyminen perheen suunterveyden ylläpitäjänä, suun bakteerien tarttumisen estäminen aikuisten syljestä lapselle, imemisen vaikutus lapsen purentaelimen kehittymiselle, lapsen ravinto suun terveyden kannalta.

Ensimmäistä lasta odottavien perheiden suun terveysneuvonta (haastattelulla ja tarvittaessa muilla menetelmillä)

Odottava perhe varaa äitiysneuvolan terveydenhoitajan ohjeistuksesta ajan hammashoitolasta suuhygienistille suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvioon. Haastattelun perusteella annetaan yksilöllisesti suunnattua terveysneuvontaa. Suuhygienisti varaa tarvittaessa jatkoajan hammaslääkärille (maksullista).

Kaikille lasta odottaville äideille suuhygienistin tekemä tarkastus on maksuton, maksu peritään toiselta vanhemmalta. Palvelu tarjotaan molemmille vanhemmille kuusi kuukautta lapsen syntymän jälkeen. Palvelusta tiedotetaan perhevalmennuksessa sekä neuvolassa. Tarkastukseen on mahdollisuus tulla yhdessä tai erikseen. Jos tarkastuskäynnillä tehdään muita toimenpiteitä kuin tarkastus, tulee siitä toimenpidemaksu + käyntimaksu.

2. Suun terveydenhuolto osana neuvolaterveydenhuoltoa

Suun terveydenhuollon lastenneuvolatoiminta on rakennettu työnjaollisesti niin, että määräaikaista suun terveystarkastuksia tekevät terveydenhoitajat (2-vuotias lapsi), hammashoitajat ja suuhygienistit. Lapsen ollessa noin 8-12 kk, hammashoitolasta lähetetään lapselle kehoitus varata aika ensimmäiseen suun terveystarkastukseen hammashoitajalle.

Terveydenhoitajan tehdessä kaksivuotiaalle lapselle suun terveystarkastuksen hän ohjaa lapsen tarvittaessa suun terveydenhuollon vastaanotolle.

Lapsen ollessa kolmevuotias, hammashoitolasta lähetetään lapselle kehoitus varata aika hammashoitajan vastaanotolle. *Hammashoitajan tekemän riskiarvion mukaan lapselle lähetetään kehoituskirje varata aika hammashoitolaan seuraavina vuosina.*

Neuvolaikäinen ohjataan hammaslääkärille tarvittaessa eli silloin kun sairautta jo esiintyy tai muussa tilanteessa, jossa tarvitaan hammaslääketieteellistä tutkimusta ja diagnosointia. Suun terveydenhuolto toimii yhteistyössä neuvolaterveydenhuollon henkilökunnan ja puheterapeutin kanssa. Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös sosiaalitoimen kanssa.

3. Suun terveydenhuolto osana kouluterveydenhuoltoa

Suun terveydenhuollon toiminta kouluterveydenhuollossa tukeutuu toisaalta ryhmittäin kohdistettuun terveydenedistämiseen ja toisaalta yksilökohtaisesti riskiarvioon perustuvaan kutsujärjestelmään.

Lapsen ensimmäisen kouluvuoden hammashoitolasta lähetetään aika hammaslääkärin tutkimukseen ja toivotaan myös vanhempien läsnäoloa vastaanotolla.

Lisäksi hammaslääkärin tutkimuksia on 12-vuotiaana (5. lk) ja 15-vuotiaana (8. lk). Suuhygienistin tekemät määräaikaista suun terveystarkastukset toteutuvat hammaslääkärin tekemän hoitosuunnitelman mukaan yksilöllisesti. Mikäli lapsella todetaan kohonnut sairastumisriski, suuhygienisti ohjaa lapsen jo aiemmin hammaslääkärille, joka tutkimuksensa perusteella määrittää henkilökohtaisen tarkastusohjelman/hoitosuunnitelman. Purennan seurannan osalta hampaiston kehitysaikataulu saattaa aiheuttaa muutoksia seulonta-aikatauluun. Tällöin seulonta-aika määritetään yksilöllisesti tai sitä ei erikseen tarvita, jos hoitoa on jo jouduttu aloittamaan ennen seulontaikää.

Hoidosta poisjäävien osalta tehdään yhteistyötä kouluterveydenhuollon ja tarvittaessa myös oppilashuollon kanssa. Kouluissa toteutettava suun terveydenhuollon ryhmätoiminta edellyttää toimivaa yhteistyötä koulun henkilökunnan kanssa. Hammashoitajan opastuksella tehdään fluoriharjauksia syys- ja kevätlukukaudella. Esikouluryhmille hammashoitaja pitää terveystarkastustunnin. SUUN TERVEYDENHOIDON OPETUSTUNNIT ALAKOULUILLA hammashoitaja pitää 2, 4 ja 6 –luokkalaisille ja YLÄKOULUILLA hammashoitaja/suuhygienisti järjestää 8. luokkalaisille.

Koululaisille lähetetään kotiin kutsun yhteydessä kysely suun kotihoidosta. Tarkoitus on, että vanhemmat täyttäisivät kyselyn koululaisen kanssa kotona ja koululainen toisi sen tullessaan. Samaa ”viestipaperia” voidaan käyttää tiedotteena vanhemmille koululaisen suun ja hampaiden terveydestä.

4. Suun terveydenhuolto osana opiskeluterveydenhuoltoa

Suun terveydenhuolto toimii yhteistyössä opiskelijaterveydenhuollon kanssa. Oppilaitosten terveydenhoitaja tiedottaa opiskelijoita oppilaitoksen uusille opiskelijoille mahdollisuudesta varata aika suun terveystarkastukseen ja terveysneuvontaan.

Suun terveystarkastuksen ja terveysneuvonnan opiskelijoille tekee suuhygienisti, joka ohjaa tarvittaessa hammaslääkärille. Yli 18-vuotiaan opiskelijan käynnistä peritään maksuasetuksen mukaiset maksut.

Erikoistutkimukset suun terveydenhuollossa

Lapsen/koululaisen purennan kehitystä seurataan jokaisella tarkastuskäynnillä. Lasten hampaistokehitys tapahtuu yksilöllisesti, joten seulonta-ajankohta määritetään yksilöllisesti. Seulonnan ja varsinaiset oikomishoidon tutkimukset tekee oikomishoidon erikoishammaslääkäri.

Selvennys suun terveydenhuollon käsitteistä ja asetuksen mukaisista perittävistä maksuista

Hoidon tarpeen arvio

- suoritetaan keskustellen potilaan kanssa ja käyttäen apuna aikaisempia hoitotietoja arvioidaan hoidon tarvetta. Lyhytkestoinen toimenpide, joka ei sisällä suun ja hampaiden nykytilan kuvausta. Voidaan tehdä myös puhelimitse.

Suun terveystarkastus

- sisältää suun ja hampaiden terveyden ja hampaiden puhkeamisen määrittämisen. Sisältää myös tarvittaessa plakin, ienverenvuodon ja ientaskujen määrittämisen.
- ei sisällä sairauden diagnosointia

Maksut

- Opiskelijaterveydenhuollon palvelujen maksut määräytyvät asiakasmaksulain ja asetuksen (912/1992) mukaisesti. Näiden perusteella terveyskeskuksen järjestämät suun terveydenhuollon palvelut ovat maksuttomia alle 18-vuotiaille, sitä vanhemmilta opiskelijoilta peritään asiakasmaksulain ja asetuksen mukaiset maksut.
- Odottavien vanhempien suun terveydentilan ja hoidon tarpeen arvio sekä terveysneuvontakäynti on maksuton. Jos käynnillä tehdään hoitotoimenpiteitä, peritään asetuksen mukaiset maksut.